

IMV in de ambulante praktijk Infofiche

Situatieschets

De afgelopen maanden werd er steeds meer gesproken over individuele medicatievoorbereiding (=IMV). Maar wat houdt het precies in, welke mogelijkheden biedt het, en hoe kun je ermee starten? Hieronder vind je waardevolle informatie over IMV, en aarzel niet om contact op te nemen met Apotheia voor verdere ondersteuning. Wij helpen je graag verder!

Het aandeel van ouderen in onze samenleving neemt toe, en daarmee ook het gebruik van chronische medicatie. In 2023 gebruikte 14% van de Belgen minstens vijf verschillende geneesmiddelen over een langere periode. Voor iets meer dan 3% liep dit aantal zelfs op tot tien of meer geneesmiddelen¹.

Om de patiënt te ondersteunen bij het correcte gebruik van hun medicatie, bestaat sinds 2012 de mogelijkheid tot individuele medicatievoorbereiding (IMV). Zo kan je alleⁱⁱ geneesmiddelen die de patiënt op een bepaald moment van de dag moet innemen in één verpakking samenbrengen. IMV vereenvoudigt de toediening, vermindert de kans op fouten en kan de therapietrouw verbeteren.

Verschuivende woonzorgcentra en instellingen maken al geruime tijd gebruik van IMV; ook in de ambulante zorg wint de methode aan interesse.

IMV is een waardevolle dienstverlening die in de ambulante sector ondersteuning kan bieden aan chronische patiënten. Het is echter van belang dat de toepassing van IMV altijd individueel wordt afgewogen, aangezien een veralgemening niet mogelijk is. Vooral patiënten die langdurig chronische medicatie gebruiken, kunnen baat hebben bij deze aanpak.

Het KB IMV specificeert niet expliciet welke patiënten in aanmerking komen, wat het extra belangrijk maakt om een startgesprek te voeren met de patiënt of mantelzorger. In dit gesprek worden de behoeften en het medicatiegebruik besproken en wordt nagegaan of de chronische medicatie stabiel blijft. Geneesmiddelen waarvan de dosis regelmatig verandert, vragen hierbij extra aandacht.

Bij de implementatie van IMV is de rol van de apotheker cruciaal. Zij moeten nauw betrokken zijn bij het proces, gepersonaliseerde oplossingen kunnen voorstellen en een passende vergoeding ontvangen voor hun werk. Dit omvat de technische acte van IMV, de opvolging en de farmaceutische zorg. Tegelijkertijd moet de rendabiliteit van apotheken gewaarborgd blijven, aangezien extra taken binnen het huidige vergoedingsmodel niet haalbaar zijn.

Het Koninklijk Besluit (hierna: het “**KB IMV**”) tot vaststelling van een regeling met betrekking tot individuele medicatievoorbereiding maakt een onderscheid tussen enerzijds manuele IMV en anderzijds geautomatiseerde IMV. De geautomatiseerde IMV is IMV gerealiseerd met gebruik van IMV-apparatuur waarbij computersystemen het productieproces aansturen. Het KB IMV voorziet de mogelijkheid voor de apotheker om de technische acte van geautomatiseerde IMV (= het

samenvoegen van het geheel van de geneesmiddelen die één patiënt op een bepaald tijdstip van de dag moet nemen in één verpakking) uit te besteden. Op 5 februari 2025 zijn er 103 (ziekenhuis)apotheken die gemeld hebben bij het FAGG dat ze aan geautomatiseerde IMV doen.

Aandachtspunten bij de uitbesteding van IMV

1. Verantwoordelijkheid van de apotheker - titularis die de IMV aflevert

a. Gegevensbescherming

De apotheker-titularis is, overeenkomstig het KB IMV, verantwoordelijk en aansprakelijk voor de **verwerking van patiëntgegevens** met het oog op IMV. De apotheker-titularis ziet erop dat de medewerkers van het apothekersteam die in het kwaliteitshandboek vermeld staan vertrouwelijk omgaan met de persoonsgegevens. Als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking met het oog op IMV zal de apotheker-titularis alle op hem toepasselijke regelgeving inzake gegevensbescherming naleven (m.i.v. de bijzondere bepalingen van het KB IMV inzake verwerking van persoonsgegevens).

b. Voortgezette farmaceutische zorg

Het IMV is een onderdeel van de Voortgezette farmaceutische zorg. Zorg ervoor dat er een schriftelijke toestemming van de patiënt wordt verkregen voor het aanleggen van het dossier voor de voortgezette farmaceutische zorg. Deze toestemming dient ook de naam te bevatten van de apotheker-titularis die verantwoordelijk is voor de gegevenswerking (bekijk het document [hier](#)).

c. Mediatieschema

De apotheker-titularis die IMV uitbesteedt, moet een medicatieschema van de patiënt opmaken en er regelmatig een controle op uitvoeren.

d. Registratie

De apotheek-titularis is verantwoordelijk voor de traceerbaarheid van elk geneesmiddel dat wordt afgeleverd in kader van IMV. Om deze rede wordt elk geneesmiddel opgenomen in het afleveringsregister.

e. Informatie voor de patiënt

Bij de start van de IMV moet de apotheek-titularis volgende onderwerpen besproken hebben met de patiënt; welke IMV-verpakkingsvormen er worden gebruikt en hoe ze deze moeten gebruiken; wat ze moeten doen als er een nieuw geneesmiddel wordt voorgeschreven; wat te doen bij een verloren IMV-verpakking.

Patiënten hebben recht op duidelijke informatie over hun medicatie. Bijsluiters moeten op vraag van de patiënt op eenvoudige wijze beschikbaar worden gesteld.

f. Kwaliteitshandboek

Alle informatie, van welke aard ook, in verband met het uitvoeren en afleveren van IMV moet in het kwaliteitshandboek van de apotheek worden opgenomen. Voorbeelden: het vastleggen van de taken en verantwoordelijkheden van het apotheekteam, hygiënemaatregelen, lokalen... .

2. Etikettering

Volgende zaken moeten op een IMV-verpakking worden vermeld:

- Naam en voornaam van de patiënt
- Identificatienummer van de sociale zekerheid van de patiënt of bij gebreke daarvan, een ander identificatienummer dat de patiënt op een unieke wijze identificeert
- Tijdstip van toediening waarvoor de IMV-verpakking is bestemd
- Voor elk geneesmiddel: naam van het geneesmiddelen, dosis, aantal eenheden
- Voor elk voedingssupplement: de productnaam en de vermelding "voedingssupplement"
- Naam van de afleverende apotheker-titularis
- Lotnummer of, in geval van geautomatiseerde IMV, nummer van de IMV-productiereeks (= het lotnummer is het nummer van de productie dat wordt bepaald door de apotheker (zoals bij een magistrale bereiding). Het komt niet overeen met het lotnummer van de geneesmiddelen.)
- Naam van de voorschrijvende arts.

3. Termijn en gebruiksduur

IMV-verpakkingen zijn geschikt voor gebruik binnen een termijn van 14 dagen, inclusief de dag van aflevering. Indien deze dag op een weekend of feestdag valt, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

4. Beperkingen bij (geautomatiseerde) IMV

Alleen **geneesmiddelen** en producten die aan het wettelijk statuut van **voedingssupplementen** beantwoorden, zijn toegelaten in een IMV

Bepaalde geneesmiddelen kunnen **geen deel uitmaken** van een (geautomatiseerde) IMV-verpakking, zoals geneesmiddelen voor een acute behandeling, gefragmenteerde tabletten of producten die gevoelig zijn voor vocht, lucht en/of licht of waarbij kruiscontaminatie tot een bijzonder risico leidt.

Daarnaast zijn er ook geneesmiddelen die **niet gecombineerd** kunnen worden in eenzelfde IMV-verpakking (verpakking voor bepaalde patiënt en bepaald tijdstip). Denk bijvoorbeeld aan bisfosfonaten, waarvoor er erg strikte regels gelden voor de toediening, of aan geneesmiddelen waarvoor er interacties of onverenigbaarheden bestaan.

Meer informatie over welke geneesmiddelen al dan niet via IMV verdeeld kunnen worden, is beschikbaar in het [Richtsnoer individuele medicatievoorbereiding van het FAGG](#).

5. Verdovende geneesmiddelen en magistrale bereidingen

Verdovende geneesmiddelen, voor zover ze mogen worden opgenomen in IMV-verpakkingen (zie IMV Richtsnoer) evenals de **magistrale** bereidingen, moeten door de uitbestedende apotheker worden geleverd aan de apotheker die de technische IMV-acte uitvoert.

6. Uitbesteding van technische acte in het kader van geautomatiseerde IMV; aandachtspunten voor de uitbestedende apotheker-titularis

Er moet worden gekozen voor een apotheek die bij het FAGG heeft gemeld dat ze geautomatiseerde IMV doen (klik [hier](#) voor de lijst van het FAGG).

De naam van de patiënt wordt op iedere afgeleverde IMV-verpakking vermeld. Zo is de apotheker-titularis aan wie uitbesteed wordt eveneens op de hoogte van de naam van de patiënt en is hij dus, net zoals de uitbestedende apotheker-titularis, verantwoordelijk voor de vertrouwelijke behandeling van de patiëntgegevens overeenkomstig de toepasselijk regelgeving en dienen er gepaste technische en organisatorische maatregelen voorhanden te zijn (teneinde een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen).

Er dient een overeenkomst tot uitbesteding te worden opgesteld die de volgende elementen bevat:

- 1° passende maatregelen voor de toepassing van artikel 8 van KB IMV en de technische en organisatorische maatregelen met betrekking tot de beveiliging van de patiëntgegevens die in het kader van de uitbesteding worden overgedragen;
- 2° een beschrijving van de verantwoordelijkheden van elk van beide partijen;
- 3° een clause dat de apotheker-titularis aan wie wordt uitbesteed, slechts handelt in opdracht van de uitbestedende apotheker-titularis en, in zijn hoedanigheid van gegevensverwerker, uitsluitend handelt op instructie van de verantwoordelijke voor de verwerking en uitsluitend gegevens kan verwerken voor de doeleinden waarover hij werd geïnformeerd en geen gegevens kan verstrekken aan derden.
- 4° De traceerbaarheid van elk product dat wordt afgeleverd in kader van IMV.

Hij/zij past de voortgezette farmaceutische zorg toe.

Hij/zij registreert en vermeldt in zijn afleveringsregister de naam van de apotheker-titularis aan wie de technische acte van de IMV is uitbesteed.

7. Correcte vergoeding

Houd rekening met de kost voor de uitbesteding (en de verantwoordelijkheden die daarmee gepaard gaan voor beide partijen). Zorg daarnaast ook voor een correcte vergoeding voor de geleverde prestaties aan de patiënt bij de aflevering (voortgezette farmaceutische zorg). **Gratis bestaat niet.** Uiteindelijk ben je als apotheker-titularis die IMV aflevert eindverantwoordelijke en

dat moet correct vergoed worden. Eens je een dienst gratis aanbiedt, is het moeilijk om er achteraf een vergoeding voor te vragen.

Communiceer de vergoeding, met daarbij horende dienstverlening en de verplichte informatie inzake gegevensverwerking, op voorhand duidelijk aan de patiënt.

8. Samenwerking met andere zorgverstrekkers

Ga in dialoog met artsen en thuisverpleegkundigen uit de buurt. Bespreek in functie van de noden van de patiënt welke oplossingen er mogelijk zijn en welke rol jij hierin als apotheker kan opnemen.

Ben je op zoek naar meer informatie of heb je bijkomende vragen? Aarzel dan niet om ons te contacteren via info@apotheia.be of op het nummer 011 28 78 00. Wij helpen je met plezier verder!

ⁱ Intermutualistisch Agentschap - <https://ima-aim.be/Polyfarmacie-in-Belgie?lang=nl>

ⁱⁱ Bepaalde geneesmiddelen kunnen geen deel uitmaken van een IMV-verpakking, zoals geneesmiddelen voor een acute behandeling, gefragmenteerde tabletten of producten die gevoelig zijn voor vocht, lucht en/of licht of waarbij kruiscontaminatie tot een bijzonder risico leidt. Meer informatie staat beschreven in het Richtsnoer individuele medicatievoorbereiding: <https://www.fagg-afmps.be/sites/default/files/downloads/IMV%20richtsnoer%203%204%20NL%2009%202013.pdf>